

B

W

kurdyjskie partyzantki

25.06. – 30.07.2021

GALERIA MAŁA

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W KIELCACH

ul. Kapitulna 2, 25-011 Kielce

Elżbieta Cybulska urodziła się w 1982 w Radomiu. W wieku 16 lat zamieszkała z rodzicami w Łącznej. Edukację kontynuowała w V Liceum Ogólnokształcącym im. ks. Piotra Ściegiennego w Kielcach, a potem ukończyła Politechnikę Świętokrzyską na Wydziale Elektrotechniki i Informatyki, uzyskując tytuł magistra informatyki technicznej. Mimo technicznego umysłu zaczęła interesować się grafiką i fotografią, a później sztuką. Fotografowała wszystko, co ją otaczało. Z czasem zainteresowała się krajobrazem, a jej fotografie Świętokrzyskiego były wystawiane na wielu międzynarodowych i lokalnych wystawach. W 2014 roku wyjechała do Wielkiej Brytanii, gdzie po dwóch latach podjęła studia na Leeds Arts University na kierunku fotografia. Otrzymała licencjat z wyróżnieniem. Podczas studiów szczególnie zainteresowała się portretem i fotografią dokumentalną. Ze szczególną pasją i ciekawością przygląda się różnym kulturom i roli kobiet w ich społecznościach. W swoich pracach stara się łamać stereotypy i pokazać indywidualności, które chcą zmienić otaczający je świat.

ELŻBIETA CYBULSKA

A

kurdyjskie partyzantki

*Projekt portretujący kurdyjskie żołnierki (peszmerginie) powstał podczas podróży do autonomicznego Regionu Kurdystanu (Irak), jednak obejmuje grupę kobiet z Iranu. Dlaczego znalazły się one w Iraku, dlaczego walczą z bronią w ręku i o co walczą?

Trochę historii...

Historia Kurdów sięga X wieku, kiedy Kraina Kurdyjska rozpościerała się między północną Armenią a południowo-zachodnim Iranem (jakie znamy dziś). W XIX wieku Turkowie i Arabowie zaczęli wyróżniać narodowości wedle pochodzenia czy też wiary. Bliski Wschód zaczęły dzielić coraz bardziej wyraźne granice. Wtedy też powstał silny ruch nacjonalistyczny wśród Kurdów, którzy byli marginalizowani przez większość narodowe.

Początek XX wieku przyniósł I Wojnę Światową, która podzieliła kurdyjskie społeczeństwo na cztery części między Iran, Turcję, Irak i Syrię. W każdej z tych części ludność kurdyjska została zmuszona do integracji językowej i kulturowej. Żadne z tych krajów nie rozpoznało problemu kurdyjskiego, a polityczne, ekonomiczne i kulturowe prawa Kurdów zostały zignorowane.

II Wojna Światowa spowodowała w Iranie brak przywództwa, co dało Kurdom szansę na mobilizację. Republika Kurdystanu została powołana do życia 22 stycznia 1946 roku w mieście Mohabad, największym w tym czasie kurdyjskim mieście w Iranie. Manifesto zawierało zapis o równości kobiet i mężczyzn, ze szczególnym naciskiem na prawo do wyższej edukacji. Republika nie trwała długo. Irańska armia zniszczyła kurdyjski sen 11 miesięcy później, a kurdyjscy liderzy zostali skazani na śmierć przez powieszenie lub wygnani. W tym czasie jedyne, czego Kurdowie żądali, to była samorządność, możliwość nauki w języku ojczystym i inwestowanie w region przez rząd centralny.

Po II Wojnie Światowej na Bliskim Wschodzie i do społeczeństwa kurdyjskiego wdarła się nowa polityczna siła – socjalizm. Nowy ruch stał się najważniejszym czynnikiem w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym Iranu, szczególnie dla zmarginalizowanych grup, takich jak mniejszości narodowe i kobiety. Literatura, teatr, muzyka oraz sposób życia zmieniały się w szybkim tempie, z czym tradycyjna część społeczeństwa nie mogła sobie poradzić. Przez ponad trzy dekady po drugiej wojnie światowej – do rewolucji w 1979 r. – król kierował Iranem za pomocą polityki, która doskonale balansowała między siłami przeciwnika. Na arenie międzynarodowej sprzymierzył się z Zachodem, aby zrównoważyć wpływy Sowietów i rozwinąć przemysł naftowy oraz zainwestować w nowoczesny sprzęt wojskowy. Wewnętrznie rozwinął narodową retorykę wokół jednego narodu z jednym językiem. Zdelegalizował partię komunistyczną i zepchnął na margines ruchy socjalistyczne, by zadowolić segment religijny społeczeństwa, a jednocześnie podarował trochę wolności społecznej, aby odwrócić uwagę młodzieży od polityki. W tym czasie zaczął kontrolować prasę i wolność słowa.

Rewolucja w 1979 r. była połączeniem wielu przeciwstawnych sił, które zgadzały się jedynie w kwestii odsunięcia króla od władzy. Grupy religijne z przywództwem ajatollaha Chomeiniego sprzeciwiły się królowi z powodu jego świeckiej i wolnościowej polityki społecznej, a socjaliści i liberałowie pragnęli sprawiedliwości społecznej i jej rozszerzenia na wszystkie aspekty polityczne i kulturowe. Mniejszości, takie jak Kurdowie i kobiety, chciały mieć więcej swobody, możliwość kształcenia w języku ojczystym i równe prawa.

Następstwa rewolucji ucieszyły religijną część irańskiego społeczeństwa. Pierwszą decyzją zaraz po zdobyciu władzy przez Chomeiniego było narzucanie kobietom w biurach i szkołach obowiązku noszenia chusty, nakaz uniwersytetom, by pozbyły się lewicowych, liberalnych i feministycznych studentów i wykładowców, a wreszcie wystanie armii z ciężkim sprzętem wojskowym, aby w całym kraju uciskała mniejszości narodowe: Kurdów, Azarów, Beludżów, Arabów i Lurów. Przez trzy długie lata oporu Kurdów ich miasta i wioski zostały zrujnowane, a siły kurdyjskie wygnane.

Przez cztery dekady siły te nauczyły się żyć w walce, podobnie jak reżim. Obie strony są bardziej doświadczone i zmieniły sposób walki, wprowadzając nowe pomysły i narzędzia.

Kobiety ze zdjęć...

Ruch kobiecy w Iranie i Kurdystanie nabrał tempa w ostatnich latach. Kobiety stały się głośniejsze i bardziej zjednoczone, domagając się swoich praw. Kurdyjki są obecnie bardzo istotną częścią ruchu kurdyjskiego i wolnościowego. Irański reżim po dwakroć dyskryminuje kobiety niebędące Persami: narusza ich prawa przez to, że są kobietami, a jednocześnie ich prawa etniczne. Kurdyjki, nieposłuszne społecznie, w zależności od swojej sytuacji i preferencji politycznych, angażują się w ruchy zbrojne partii politycznych, których początki sięgają lat 50. XX wieku. Partie posiadają zcentralizowany system przywódczy i własne siły zbrojne. Żołnierze, zwani w języku kurdyjskim peszmergami, stacjonują w Iraku, na terenie Kurdyjskiego Regionu Autonomicznego, blisko granicy z Iranem i prowadzą nierówne walki partyzanckie z Iranem. Kobiety niejednokrotnie pełnią wysokie funkcje przywódcze.

Na fotografiach widnieją Kurdyjki, które są członkiniami czterech partii: trzech demokratycznych (PDKI, PDK, Azadi) oraz jednej socjalistycznej (Komala).

Pomimo, że region ten leży poza granicami Iranu, znajduje się na celowniku tego państwa i dość często dochodzi tam do bombardowań z dronów lub do ostrzału pociskami z rakiet krótkiego zasięgu. Region również znajduje się pod naciskiem Turcji – góry Qandil są systematycznie bombardowane przez tureckie drony i myśliwce ze względu na żołnierzy PKK (socjalistyczna partia broniąca kurdyjskiej części Syrii i Turcji).

W chwili obecnej żaden z członków partii nie może przekroczyć granicy z Iranem, a jeśli to zrobi, może spodziewać się wyroku śmierci.

Elżbieta Cybulska

Kielce

Biuro
Wystaw
Artystycznych
w Kielcach

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W KIELCACH
25-011 Kielce, ul. Kapitulna 2

Dyrektor: Stanisława Zacharko-Łagowska
Filia Galeria Zielona
28-100 Busko-Zdrój, ul. Mickiewicza 7
tel. +48 41 367 64 47
www.bwakielce.art.pl
e-mail: sekretariat@bwakielce.art.pl

Sklep internetowy „Sztuka na wynos”
www.bwakielce.pl

Wystawa: kurdyjskie **partyzantki**
Kurator: dr Magdalena Leśniak
Tekst: Elżbieta Cybulska
Reprodukcje prac: Archiwum artystki
Korekta tekstu: Agnieszka Gołębiowska
Layout, skład DTP: Monika Cybulska

